

SALVETE!

Vuoden 2004 viimeistä, jo peräti kuluvan vuoden viidettä Paideia-esitelmää yhdistys on saanut pitämään Turun yliopiston taidehistorian professorin **Altti Kuusamon**. Professori Kuusamo on erittäin laaja-alainen ja tuottelias tietentekijä; hän on Suomen johtavia asiantuntijoita visuaalisen semiotiikan alalla, ja hänen tutkimusaiheensa ulottuvat Italian renessansista suomalaisiin nykytaiteilijoihin.

Kuten tapana on ollut, vuoden viimeistä esitelmätilaisuutta edeltää yhdistyksen **vaalikokous**, jossa valitaan johtokunnan jäsenet vuodelle 2005. Ohessa vaalikokouksen ohjelma.

ESITYSLISTA:

- 1 § Kokouksen avaus.
- 2 § Laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen.
- 3 § Esityslistan hyväksyminen.
- 4 § Johtokunnan jäsenten valinta.
 - * puheenjohtaja
 - * varapuheenjohtaja
 - * sihteeri
 - * rahastonhoitaja
 - * muut jäsenet (5)
- 5 § Tilintarkastajien (2) ja heidän varamiestensä valinta.
- 6 § Pöytäkirjan tarkastajien (2) valinta.
- 7 § Ilmoitusasiat.
- 8 § Kokouksen päättäminen

ESITELMÄ

prof., dos. Altti Kuusamo:

Dionyysisen nymfin
uusi tuleminen renessanssin
syntymäkuvastossa



TIISTAINA 14. JOULUKUUTA
KLO 18.15
MAAHERRAN MAKASIINI
(HENRIKINKATU 10)

TERVETULOA!

LOGOS-KONFERENSSI 9.-11.9. 2004 LONTOON YLIOPISTOSSA

Syyskuussa pidettiin ainutlaatuinen konferenssi, jossa käsiteltiin kreikan kielen kolmen tuhannen vuoden kehitystä. Useissa esitelmissä käsiteltiin siitä, onko kreikka maailman vanhin kieli, eli vanhempi kuin kiina ja heprea. Oxfordin ja Lontoon yliopiston Peter Mackridge painotti heprean kielen olevan keinotekoinen kieli, joka elvytettiin 1800-luvun lopulla. Konferenssin aiheena oli kielen hallinta kreikkalaisena kokemuksena. Pääjärjestäjänä oli Lontoon yliopiston Kings College ja Society for the Promotion of Hellenic Studies, joka parhaillaan juhlii 125-vuotissyntymäpäiviään. Nettisivut, joilla mainitaan ohjelma ja luennoitsijat, ovat edelleen auki:

<http://www.kcl.ac.uk/humanities/cch/hrc/logos/>.

Suurin osa luennoitsijoista oli eurooppalaisissa yliopistoissa toimivia kreikkalaisia lehtoreita, jotka käsitelivät 1800- ja 1900-luvun kehitysvaiheita. Antiikin ja bysanttilainen kreikka sai vähemmän huomiota osakseen. Kiinnostavinta oli seurata, miten useissa keskusteluissa professori Peter Mackridge päihitti kreikkalaiset heidän oman kielensä käytössä. Välillä syntyi hyvinkin kiihkeää keskustelua siitä, onko nykykreikan *diglossia* (*katharevousa* ja *demotike*) vielä olemassa. Järjestäjien mielestä tämä kielikuilu oli jo historiaa. Kaksi luentoa synnytti eniten debattia: Jannis Androutsopoulosin esitelmä tietokoneessa käytettävistä roomalaisaakkosista ja Tereza Spiliotin esitelmä kännykkäteksteistä.

Androutsopoulos käytti termiä 'Greeklish' tästä tietokonekielestä. Hän tutki vuosina 1997-1999 70 koulutetun henkilön sähkö-

postiviestejä ja sitä, miten he käyttävät roomalaisaakkosia jokapäiväisessä tietokonekäytössä. Useimmat käyttivät joko fonettista tai visuaalista tapaa. Fonettinen kirjoitus sallii i-kirjaimen useissa iota- ja eta-vokaaliyhdistelmissä. Visuaalisessa kirjoitustavassa suomen kielen sana *ruutu* olisi näin ollen *o8onb* tai *othone* eli *ὀθὸνῆ*. Androutsopoulos huomauttaa, että tietokoneen vaatima tilanne provosoi kreikkalaisia käyttämään mielikuvitustaan ja venyttämään kekseliäisyyttään. Julkisessa keskustelussa RaG:ta (roomalaisaakkosin kirjoitettu kreikka) on vähätelty tai sitä on pidetty välttämättömänä pahana.

Spilioti taas huomautti, että olisi odotettavissa lehdistön pääkirjoittajilta kirjoituksia, joissa vastustettaisiin kännykän tekstiviesteissä käytettyjä lyhennyksiä. Spilioti oli tutkinut viiden nuoren käyttäjän kännykkäkäyttöä, asenteita ja viestejä. Tekstiviestintä on kuulemma levinnyt Suomesta muiden maiden nuorille. Kreikassa on pelätty, että uudet viestintäkeinot, kuten tietokoneet ja kännykät, uhkaisivat perinteistä lingvistiikkaa ja viestintätapoja. Tekstiviestien osalta on pelätty, että nuoret ihmiset ja uusi teknologia synnyttäisivät uutta, vapaampaa ilmaisukeinoja, joka olisi muilta salattua.

Vaikka erityisesti populaarilehdistössä tällaisia uhkakuvia on maalailtu, tätä hypoteesia haastavaa käytännön tutkimustyötä on tehty hyvin vähän. Spilioti antaisi vapaat kädet nuorten käyttäjien fantasialle ja sijoittaisi uhkakuvat laajempaan keskusteluun kreikan kielen tulevaisuudesta ja standardikreikan paikasta uusien ja tulevien ilmaisukeinojen joukossa.

Perinteisesti kreikan kieli ja sen opiskelu on jaettu tarkkoihin aikakausiin. Margaret Alexiou (kirjassaan *After Antiquity: Greek Language, Myth and Metaphor*, Cornell UP

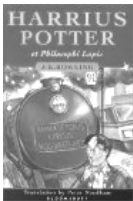
2001) on niitä harvoja, jotka yrittävät yhdistää ja liimata koko kielen skaalan yksin kansiin. Moleas ja Horrocks kuuluvat samaan kastiin (W. Moleas: *The Development of the Greek Language*, 2nd ed., Bristol Classical Press 2004; G. C. Horrocks: *Greek, a history of the Language and its speakers*, London and New York 1977). Ja viime vuosikymmeninä on julkaistu koko joukko kreikan kielen historiaa käsitteleviä kirjoja: P. Mackridge, *The modern Greek language: a descriptive analysis of Standard Modern Greek*, Oxford 1985; R. Browning, *Medieval and modern Greek*, 2nd ed., Cambridge 1983, L. R. Palmer: *The Greek Language*, London 1980 (repr. Bristol Classical Press 1996).

Tämä konferenssi oli rohkea yritys tuoda eri aikakausien ja alojen tutkijat yhteen, vaikka kävikin ilmi, että kreikkalaiset pysyivät omissa laumoissaan ja samoin antiikin tutkijat muodostivat oman ryhmänsä. Harva vihkiytymätön uskalsi esittää kysymyksiä bysantin tutkijoille. Yritys oli kuitenkin hyvä.

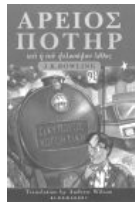
STEPHEN EVANS

HARRY POTTER KREIKAKSI JA LATINAiksi

Eläkkeellä oleville klassisten kielten opettajille riittää töitä niin Suomessa kuin Englannissakin. J. K. Rowlingin *Harry Potter ja viisasten kivi* on nyt käännetty sekä kreikaksi että latinaksi. Molemmissa tapauksissa kääntäjä on eläkkeellä oleva opettaja. Eton Collegen entinen opettaja Peter Needham on kääntänyt sen latinaksi *Harrinus Potter et Philosophi Lapis* ja Bedford Modern Schoolin opettaja Andrew Wilson kreikaksi "Ἀρειος Ποτήρ και ἡ τοῦ φιλοσόφου λίθος.



Wilson suosittelee A. N. Jannarin vanhahtavaa nykykreikan sanakirjaa *A Concise Dictionary of the English and Modern Greek languages, as actually written and spoken*



(London 1895). Tämän onnistuvin hankkimaan muutamalla kymppillä abebooks.com kautta. Jannaris tarjoaa arvokkaita vanhahtavia vaihtoehtoja, esimerkiksi *junasta* ή *όμαξοστοιχία* eikä *το τρένο*. Wilson joutui hylkäämään Demostheneen tyylin ja käytti päälähteenään Lukianosta lainaten tältä sanoja ja ilmaisuja, kuten myös Aiskhylokselta, Homerokselta, Thukydeideelta, Platonilta, Menandrokselta sekä Alkifronilta. Nettisivuillaan

(http://www.users.globalnet.co.uk/~loxias/harry_potter.htm) Wilson selostaa, miten kääntäessään moderneja termejä, kuten kivääri, pommi, tietokone, nauhuri, kello, kilpapyörä, moottoripyörä ja liikennevalo, hän valitsi vanhimman nykykreikan vaihtoehtoon. Herodotoksen tavoin hän saattaa suorastaan selittää käsitteen, kuten sanan pysäköintimittari kohdalla. Minua miellytti erikoisesti *Σταυρός Βασιλείος* sanasta King's Cross Station. Tällä lailla esimerkiksi selostetaan keilailua kreikaksi (s. 84):

σφαιροβολίαν γὰρ καλοῦσιν οἱ νῦν ἢ βοούλικκ παιδιάν τινα ἢ οἱ ἀγωνιζόμενοι ἐπιχειροῦσι δέκα καταρτίψαι κορύνας φιαλοειδεῖς σφαίρα χρώμενοι μεγάλῃ καὶ βαρείᾳ.

Jälleen kerran minua tässä kirjassa ja käännöksessä miellytti se, miten monipuolisesti kreikan kieltä voidaan käyttää ja minkälaisia rikkauksia kielen monituhatuotinen historia lukijalle tarjoaa.

STEPHEN EVANS

JÄSENMAKSUT

Mikäli jollakulla nyt vielä jostain syystä on maksamatta tuo 10/4 €:n suuruinen jäsenmaksu, otamme sen vastaan tilille **Handelsbanken 313130-1139112**. Merkitse yhteystietosi tiedonanto-osioon maksaessasi. Myös esitelmätilaisuuksien yhteydessä voit maksaa jäsenmaksusi suoraan joko rahastonhoitaja Raija Vainiolle tai sihteeri Minna Seppäselle, mielellään tasarahalla. Jos olet uusi tulokas Paideian piirissä, voit maksaa tulevan vuoden jäsenmaksun – tosin mielellään vasta sen jälkeen, kun vuosikokous on vahvistanut sen suuruuden (korotuspaineita ei liene).

PAIDEIAN YHTEYSTIEDOT

Kaikissa yhdistykseen liittyvissä asioissa jäsenet voivat ottaa yhteyttä puheenjohtaja Jyri Vaahteraan tai sihteeri Minna Seppäseen.

Osoite:

Paideia r.y., c/o Klassilliset kielet ja antiikin kulttuuri, 20014 Turun yliopisto.

Verkossa:

<http://org.utu.fi/muut/paideia/>

Sähköposti:

jyri.vaahtera@utu.fi
minna.seppanen@utu.fi

PAIDEIA TOIVOTTAA
JÄSENILLEEN
HYVÄÄ JOULUA
JA
ONNELLISTA UUTTA
VUOTTA!

